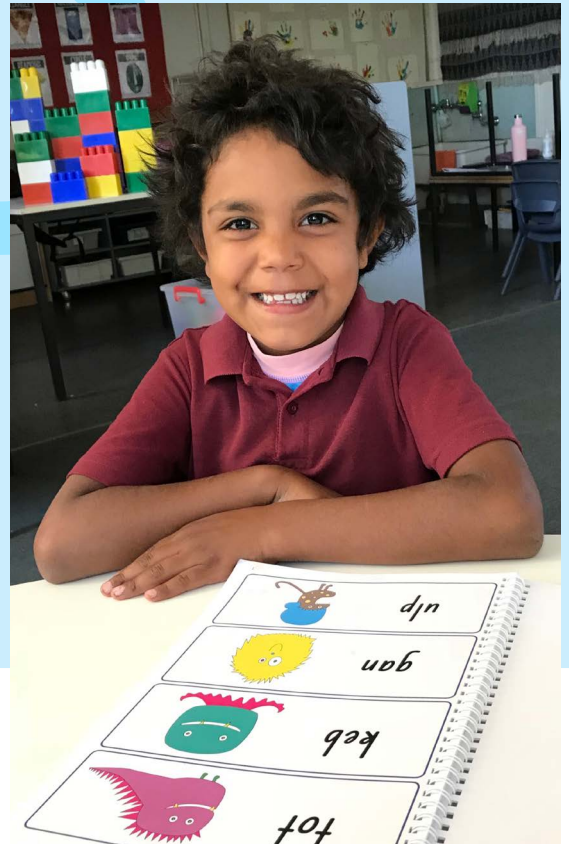

Year 1 Phonics Screening Check

Information for parents and carers

Vakai'i 'o e sivi Fōniki (Phonics) 'a e Ta'u-ako 1

Fakamatala ma'ae ngaahi mātu'á mo
e kau tauhi'

Ko e hā 'a e fōniki?

Ko e fōniki' ko e vā-fetu'utaki ia 'i he vaha'a 'o e ngaahi mata'itohi' mo e ongó pea 'oku mahu'inga ia 'i he ako ke laukongá. 'Oku faingata'a'ia ha fānau 'e ni'ihī 'i he ako ke laukongá, ko ia 'oku mahu'inga ke vave hono 'ilo'i 'o e fānau ko 'eni'. 'I he founá ni, 'e lava ai ke palani 'e he kau faiakó ha fa'ahinga pou pou pau te nau ala fiema'u..

Ko e hā 'a e Sivi Vakai'i 'o e Fōniki' 'i he Ta'u-ako 1?

Ko e Sivi Vakai'i 'o e Fōniki' 'i he Ta'u-ako 1 ko ha vakai'i nounou ia 'i he Siteiti' fakakātoa 'oku ne fakahā ki he kau faiakó 'a e tu'unga fakalakalaka ho'o tamá 'i he fōniki'. 'Oku siofi 'e he vakai ko 'eni' 'a e lava ke lau 'e ho'o tamá 'a e ngaahi fo'ilea faka-Pilitānia 'oku tuifio kehekehe 'a e ngaahi mata'itohi'. 'E tangutu ho'o tamá mo ha faiako pea 'e koleange ke ne lau le'olahi ha fo'i lea 'e 40. 'Oku kau 'i he ngaahi fo'ilea ko 'eni' ha fo'i lea mo'oni 'e 20 mo ha fo'i lea launoa 'e 20. Ko e taumu'a 'o e ngaahi fo'i lea launoá ke vakai pe 'e lava 'e he tokotaha akó 'o ngāue'aki 'ene 'ilo ki he anga 'o e tuifio ke lau ha fo'i lea kae 'ikai ko'ene manatu ki ha'ane sio ki he fo'i lea ko iá kimu'a. 'Oku fa'a miniti 'e 5-7 'a e sivi'. Kapau 'oku faingata'a'ia ho'o tamá 'e ta'ofi 'e he faiakó 'a e sivi'. 'Oku fokotu'utu'u fakalelei 'a e sivi' ke 'oua na'a fakamafasia ki ho'o tamá.

Ko e tefito'i taumu'a 'o e Vakai'i 'o e Sivi Fōniki 'a e Ta'u-ako 1 ke 'oange ki he faiako ho'o tamá ha fakamatala ke nau lava ai 'o palani ki he ako ho'o tamá. Oku vakai'i fakafo'ituitui 'a e tama takitaha 'e ha faiako pea 'e vakai'i 'a e fānauako kotoa 'i he Ta'u-ako 1.

Ko e hā 'oku mahu'inga ai 'a e fōniki'?

'Oku mahu'inga 'a e 'ilo mo e ngaahi taukei 'i he fōniki' ki he ako ke laukonga mo tohi 'i he lea faka-Pilitānia. Ke ola lelei, 'oku fiema'u ke ako 'e he fānauakó 'a e ngaahi ongo 'oku fakafofonga'i 'e he ngaahi mata'itohi fakafo'ituitui pe ngaahi tuifio kehekehe, pea mo e poto 'i hono tuifio fakataha 'o e ngaahi ongo ko 'eni' ke lau 'a e ngaahi fo'ilea. 'Oku fiema'u ke ako 'e he kau kamata laukongá 'a e founa ke fakataha'i ai 'a e ngaahi ongo 'i he ngaahi fo'ileá ke vave mo sai, koe'uhī ke 'oua na'a maumau'i 'a e hokohoko 'o e laukongá pea mo 'enau mahino'i 'o e fakamatalá.

Kātaki 'o fetu'utaki ki he 'apiakó kapau 'oku 'i ai ha'o fa'ahinga fahu'i fekau'aki mo e Vakai'i 'o e Sivi Fōniki 'a e Ta'u-ako 1.

Ngāue Fakatonulea Telefoni'

Kapau 'oku ke fiema'u ha tokoni fakatonulea ke fetu'utaki ki he 'apiakó, kātaki 'o telefoni ki he 131 450, talaange ki he tokotaha ngāue 'a e lea fakafonua 'oku ke fiema'u pea koleange ke nau telefoni ki he 'apiakó. 'E ma'u atu 'e he tokotaha ngāue ha taha fakatonulea 'i he lainé ke tokoni atu 'i ho'o talanoá. He 'ikai 'e ke totongiatu atu ki he ngāue ni.